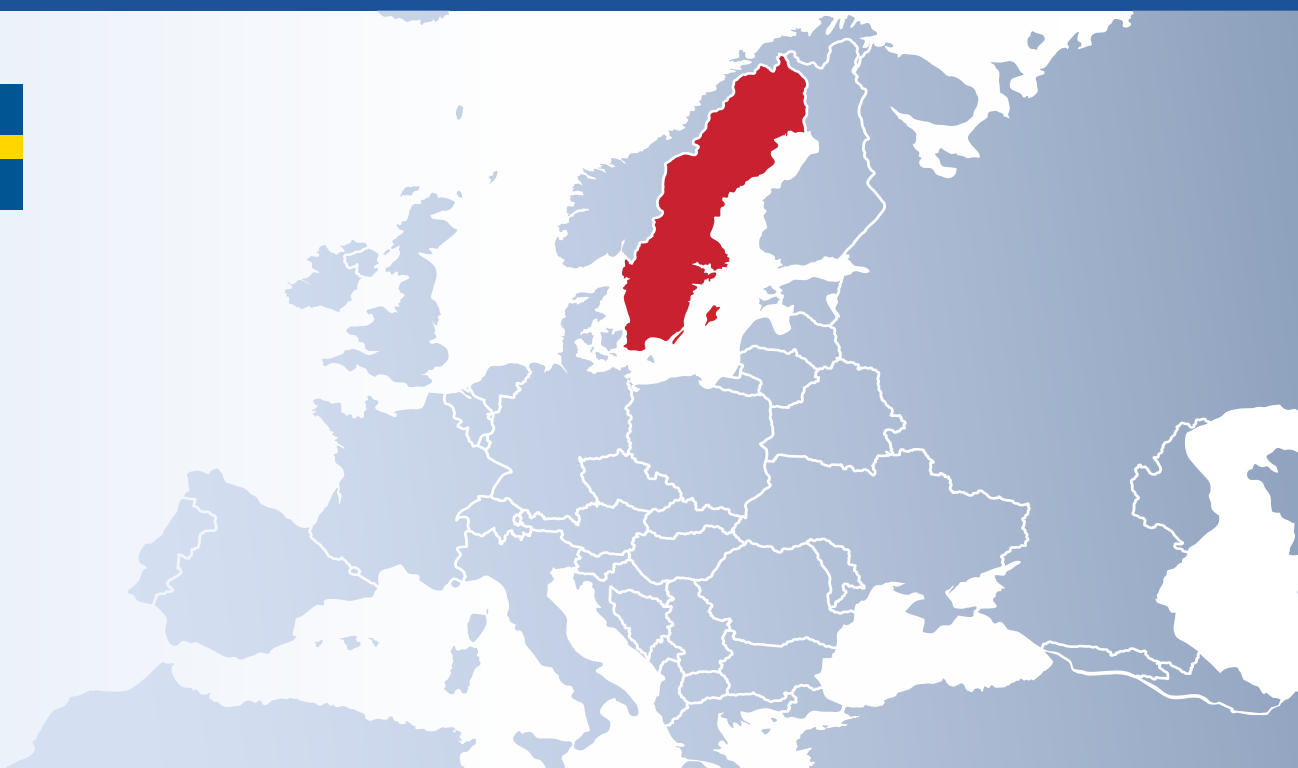

ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ:

ШВЕЦІЯ

ЗВІТ

Шведсько-український проект
«Підтримка децентралізації в Україні»

Swedish Association
of Local Authorities
and Regions

Швеція
Sverige

Рада Європи надає усебічну підтримку з тематики правосуб'єктності на місцевому рівні в Україні на запит Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування. Цей звіт підготовлено у рамках шведсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» на запрошення Ради Європи. Документ підготовлено за матеріалами пані Хелени Лінде, старшої радниці з юридичних питань Шведської асоціації місцевих влад та регіонів (SALAR). Документ структуровано відповідно до опитувальника згаданого Комітету Верховної Ради України.

ШВЕЦІЯ

1	Населення	10,4 млн
2	Територія	450 295 км ²
3	Національне свято	6 червня
4	Форма правління	Унітарна парламентська конституційна монархія
5	Адміністративно-територіальна система, кількість муніципалітетів	Швеція налічує 290 муніципалітетів та 21 регіон
6	Парламент, чисельність парламентарів, тривалість каденції	Однопалатний парламент: 349 парламентарів (riksdagsledamöter) на 4 роки
7	ВВП (USD)	563 882 млн
8	Індекс людського розвитку	0,945

1. **За ким закріплено правосуб'єктність у Вашій країні на місцевому рівні: за територіальною громадою (або адміністративно-територіальною одиницею) або органом влади (радою, виконавчим комітетом)?**

Усі 290 муніципалітетів і 20 регіонів мають правосуб'єктність. Вони можуть діяти від свого імені, тобто набувати права і виконувати обов'язки. Крім того, можуть укладати угоди, наймати працівників, мати борги тощо, і навіть виступати відповідачами в суді. Для фінансування виконання своїх завдань вони мають повноваження у податковій сфері.

2. **Якщо у Вашій країні територіальна громада має статус юридичної особи, то чи має аналогічний/подібний статус Ваша держава?**

Так, але це не порушує цілісності місцевої чи регіональної влади.

3. **Якщо у Вашій країні територіальна громада має статус юридичної особи, якими є обсяги правосуб'єктності інших рівнів місцевого самоврядування (чи є регіон або субрегіон як адміністративно-територіальна одиниця окремою юридичною особою).**

Кожен щабель багаторівневої системи врядування Швеції базується на трирівневому демократичному контролі. Це забезпечує високий рівень незалежності.

4. **Якщо відповідь на попереднє запитання «ні», то вкажіть, будь ласка, який орган та від імені кого здійснює місцеве самоврядування на регіональному чи субрегіональному рівні)?**

Не стосується Швеції.

5. **На якому рівні у Вашій країні закріплено правосуб'єктність держави та територіальної громади – конституційний акт чи закон? Якщо це регламентується законом, вкажіть, будь ласка, його назву.**

Статус муніципалітетів і регіонів визначається в Конституції, це переважно розділи 1 і 14. Межі місцевого самоврядування уточнюються окремими положеннями Закону про місцеве самоврядування.

6. **Якщо у Вашій країні у законодавстві визначено термін «муніципалітет» або його аналог, то чи використовується цей термін для означення територіального формування (громади), чи під цим поняттям розуміється тільки/також орган місцевого самоврядування (далі – ОМС).**

Поняття «муніципалітет» стосується територіальної одиниці.

7. **Чи може бути у Вашій країні застосована процедура банкрутства до територіальної громади? (так або ні).**

Теоретично так, але на практиці це дуже мало ймовірно. Частково це тому, що Конституція дозволяє муніципалітетам оподатковувати своїх громадян. Це скоріше гарантія про всяк випадок, адже шведські муніципалітети й регіони стабільні економічно і питання банкрутства ніколи не поставали, принаймні до сьогодні.

Тим не менш, є дуже невелика кількість муніципалітетів, де ситуація дуже складна. Що з цим робити, обговорювали під час декількох публічних урядових розслідувань. Поки що це не призвело до жодних змін в законодавстві, і буде розумно припустити, що такі питання будуть вирішуватися шляхом переговорів. Нещодавно при Міністерстві фінансів створили спеціальну комісію з метою надання практичної підтримки.

8. **Якщо відповідь на питання № 7 «так», то дайте відповідь на наступне питання: Чи поширюється у Вашій країні на територіальні громади загальна процедура банкрутства, передбачена для інших юридичних осіб? Якщо є особливості процедури чи взагалі спеціальна процедура, вкажіть, будь ласка, ключові критерії банкрутства територіальної громади та 3-4 особливості, які відрізняють процедури банкрутства територіальної громади від процедур банкрутства інших юридичних осіб.**

Теоретично в рамках нинішнього законодавства можна провести процедуру банкрутства за загальними правилами, що застосовуються до інших юридичних осіб, проте ніхто не отримає з цього жодної користі, хіба що залучені адвокати.

9. **Чи передбачені законодавством Вашої країни випадки відсторонення ОМС територіальної громади (депутатський корпус або виконавчий орган) від управління справами територіальної громади із запровадженням зовнішнього управління? (так або ні)**

Закон не передбачає зовнішнього управління.

Процедура аудиту, прописана в Законі про місцеве самоврядування, передбачає можливість відсторонити виборного посадовця, який не впорався з виконанням своїх обов'язків. Проте це треба вважати винятковою мірою, яка майже ніколи не застосовується.

10. **Якщо відповідь на питання № 9 «так», то вкажіть, будь ласка, які умови запровадження зовнішнього управління, який орган держави його здійснює та на який період вводиться така процедура? Чи по усіх категоріях справ, пов'язаних із вирішенням питань місцевого значення, фізичні та юридичні особи-скаржники звертають свої вимоги до територіальної громади? Чи у законодавстві Вашої країни передбачено випадки, коли особа може звернутися з позовом до суду безпосередньо до ОМС чи посадової особи ОМС, а не до територіальної громади?**

—

11. **Чи по усіх категоріях справ, пов'язаних із вирішенням питань місцевого значення, фізичні та юридичні особи-скаржники звертають свої вимоги до територіальної громади? Чи у законодавстві Вашої країни передбачено випадки, коли особа може звернутися з позовом до суду безпосередньо до ОМС чи посадової особи ОМС, а не до територіальної громади?**

Усі члени муніципалітету (наприклад, громадяни, а також власники нерухомості, що розташована на його території) мають доступ до правових інструментів перевірки законності рішень муніципальних органів. Коли муніципалітет є учасником цивільно-правових відносин, будь-хто, у кого є відповідні підстави, може звернутися до суду за захистом своїх прав проти муніципалітету.

12. **Чи передбачена у Вашій країні дисциплінарна або матеріальна (цивільна) відповідальність посадових осіб ОМС за прийняття неефективних чи незаконних рішень (якщо таке рішення стало наслідком політичної позиції, помилки чи некомпетентності, та не містить ознак кримінального правопорушення)? Якщо так, то чи може бути звернено стягнення на майно винної посадової особи, а не на майно територіальної громади (наприклад, солідарна відповідальність громади та посадової особи чи стягнення з посадової особи у порядку регресу)?**

Так, це передбачено законодавством. Це складна процедура, і у разі потреби її можна прокоментувати більш детально.

13. **Який правовий статус мають органи місцевого самоврядування, якщо територіальна громада є юридичною особою? Яким чином визначаються обсяги правосуб'єктності ОМС у такому випадку?**

Муніципалітет є юридичною особою: повноваження виборних представників і посадовців діяти від його імені встановлюється в муніципальному законодавстві та індивідуальних актах (щодо такого уповноваження – прим. перекладача).

14. **Хто та на яких підставах може виступати від імені територіальної громади безпосередньо у суді? Чи передбачені законодавством Вашої країни випадки, коли територіальну громаду у зовнішніх відносинах (у тому числі у суді) представляє держава або орган держави?**

Законом про місцеве самоврядування передбачено, що органом, уповноваженим на представництво муніципалітету в суді, є виконавча рада. У деяких випадках це право може передаватися посередникам.

15. **Якщо зміна правосуб'єктності держави або територіальної громади у Вашій країні відбулася протягом останніх 30-ти років, вкажіть будь ласка, скільки часу зайняв процес трансформації та які були ключові етапи змін?**

Не стосується Швеції.

16. **Якщо зміна правосуб'єктності держави або територіальної громади у Вашій країні відбувалася в умовах зовнішніх або внутрішніх збройних конфліктів, вкажіть, чи не вбачались ризики територіальної цілісності або національної безпеки унаслідок цих змін? Якщо так, то які і які запобіжні заходи приймалися для уникнення цих ризиків?**

Не стосується Швеції.

Цей макет виготовлено в рамках Програми Ради Європи
«Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні»